

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVI KONFERENCIJA

Vilnius, 2024 m. gegužės 13–17 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė

VU MF Mokslo ir inovacijų skyriaus

inovacijų specialistas Kristijonas PUTEIKIS ir

administratorė Rima DAUNORAVIČIENĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2024

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Indrė Sakalauskaitė
Laura Lukavičiūtė
dr. Agnė Abraitienė
doc. dr. Jūratė Pečeliūnienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
doc. dr. Birutė Zablockienė
prof. dr. Pranas Šerpytis
Artūras Mackevičius

dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
prof. dr. Marius Miglinas
Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
prof. dr. Vilma Brukienė
doc. dr. Saulius Galgauskas
Andrius Žučenka
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas
doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila

prof. dr. Nomedą Rima Valevičienė
Teresė Palšytė
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Viktorija Andrejevaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitą Lesinskienė
doc. dr. Marija Jakubauskienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Kristina Marcinkevičiūtė
Viktorija Rakovskaitė
Austėja Grudytė
Justina Semenkovaitė
Matas Žekonis
Rokas Žekonis
Milvydė Marija Tamutytė
Augustė Senulytė
Miglė Miglinaitė
Rokas Bartuška
Damian Luka Mialkowskyj
Karina Mickevičiūtė
Jovita Patricija Druta
Emilija Šauklytė

Austėja Račytė
Tadas Abartis
Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Gerda Šlažaitė
Kamilė Čeponytė
Einis Novičenko
Benas Matuzevičius
Gabriela Šimkonytė
Ieva Ruzgytė
Milda Mikalonytė
gyd. rez. Valentinas Kūgis
gyd. rez. Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas

Deivilė Kvaraciejūtė
Julija Pargaliauskaitė
Paulius Montvila
Rūta Bleifertaitė
Alicija Šavareikaitė
Julija Kondrotaitė
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabrielė Bajoraitė
Augustinas Stasiūnas
Odeta Aliukonytė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2024

© Vilniaus universitetas, 2024

LIETUVOS GYVENTOJŲ MITYBOS ĮPROČIŲ ANALIZĖ IR RYŠYS SU DRUSKOS SUVARTOJIMU – NATRIJOD DUOMENYS

Darbo autorius. Rokas ŽEKONIS, IV kursas.

Darbo vadovas. Dr. Diana SUKACKIENĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Gastroenterologijos, nefrourologijos ir chirurgijos klinika

Darbo tikslas. Šio tyrimo tikslas – ištirti druskos suvartojimą Lietuvoje atsitiktinai parinktoje suaugusiųjų asmenų grupėje ir Lietuvos gyventojų žinias, įpročius, požiūrį į druskos vartojimą.

Darbo metodika. Duomenys surinkti nacionalinio NATRIJOD tyrimo metu (2018–2020) iš 888 tiriamųjų. Druskos suvartojimas apskaičiuotas tiriant natrio išskyrimą 24 valandų šlapimo mėginiuose. Klausimynas sudarytas iš 39 klausimų, apimančių socialinį ir demografinį statusą (6 klausimai), antropometrinius duomenis (2 klausimai), druskos suvartojimo ir mitybos įpročių duomenis (25 klausimai) ir sveikatos būklę (6 klausimai). Duomenų pasiskirstymas pagal normalųjį skirstinį vertintas naudojant Kolmogorov–Smirnov testą. Grupių homogeniškumas tikrintas naudojant chi–kvadratu kriterijus. Ryšių tarp kintamųjų reikšmingumui nustatyti taikytas Spearmann ranginės koreliacijos koeficientas. Duomenys laikyti statistiškai reikšmingais, kai p reikšmė yra $<0,05$. Statistinė analizė atlikta naudojant SPSS programą (IBM SPSS 29.0.1. versija).

Rezultatai. Tiriamųjų grupę sudarė 888 respondentai, kurių vidutinis amžius $47,4 \pm 12,1$ metai, ir 47,5 proc. visų dalyvių sudarė vyrai. Vyrai statistiškai nereikšmingai buvo jaunesni ($46,1 \pm 12,3$ ir $48,6 \pm 12,1$ metai, $p=0,82$), turėjo didesnį KMI ($27,2 \pm 4,2$ kg/m² ir $25,9 \pm 5,0$ kg/m², $p < 0,001$), ir vartojo vidutiniškai daugiau druskos negu moterys ($11,7 \pm 5,8$ g/24h ir $8,4 \pm 4,1$ g/24h, $p < 0,001$). Vidutinis druskos suvartojimas vienam gyventojui siekė $10,0 \pm 5,3$ g per parą. Tik kas dešimtas (12,5 proc.) suaugęs Lietuvos gyventojas neviršijo maksimalios rekomenduojamos dozės – mažiau nei 5 gramų per parą. 57,7 proc. visų suaugusiųjų ėmėsi priemonių suvartojamam druskos kiekiui reguliuoti ir tik 3 iš 5 atsakiusiųjų (59,7 proc.) gebėjo tiksliai įvardinti PSO gairių rekomenduojamą druskos kiekį suaugusiam žmogui per parą. Tyrimo analizė atskleidė, kad Lietuvos vyrai turėjo daugiau ydingų mitybos įpročių nei moterys: dažniau valgė parduotuvėje pirktus pusgaminius (31,2 proc. ir 10,7 proc., $p < 0,001$), dažniau valgė viešojo maitinimo įstaigose (50 % ir 22,9 %, $p < 0,001$), pirko paruoštą vartoti maistą (27,5 proc. ir 12,5 proc., $p < 0,001$) bei gėrė daugiau mineralinio vandens (39,7 proc. ir 23,4 proc., $p < 0,001$). Moterys dažniau ėmėsi priemonių suvartojamam druskos kiekiui reguliuoti (66,5 proc. ir 49 proc., $p < 0,001$), dažniau vartojo vaisius ir daržoves ir stebėtinau rečiau vartojo tokius produktus kaip: perdirbtos žuvies gaminiai

(91.2 proc. ir 86.7 proc., $p < 0,001$), perdirbtos mėsos gaminiai (65 proc. ir 55 proc., $p < 0,001$), ir virti kiaušiniai (67,2 proc. ir 56,1 proc., $p < 0,001$).

Išvados. Druskos Lietuvoje suvartojama vienareikšmiškai daug, tam įtakos turi gyventojų mitybos įpročiai. Dauguma vyrų negalvoja apie druskos suvartojimo kontrolę. Siekiant išvengti širdies ir kraujagyslių ligų rizikos, reikėtų imtis priemonių suvaldyti didelį druskos kiekio suvartojimą.

Raktažodžiai. Druska; natris; mitybos įpročiai; hipertenzija.